

Grønbæk – fra fæstegård til slægtsgård.

Grønbækgård, sådan benævnes gården i de ældste skrifter (også stavet Grønbech eller Grønbek i nogle ældre dokumenter) i Tvis Sogn, Hjerm-Ginding Herreder, Ringkøbing Amt.

Af undersøgelser, der er foretaget i Rigsarkivet, fremgår det, at gården findes optaget i den første matrikel i året 1664. Som Fæster anføres Marquor Pedersen. Men før den tid kan der ikke siges noget nærmere om den med sikkerhed. Den findes således ikke optaget i en under 30.10.1660 indsendt jordebog over Tvis Kloster og heller ikke i lenets jordbogsregnskaber 1653. Ifølge oplysninger, der er indhentet fra Landsarkivet i Viborg, er gården opført i den store matrikel 1688 som fæstegård af Tvis Kloster (gl.: Hartkorn 6 Tdr., 3 Skp., 2 Alb., nyt: Hartkorn 4 Tdr., 6 Skp., 2 Alb.), og som sådan omtales den flere gange i protokollerne.

Efter hvad der foreligger, var den første af slægten, der var Fæster af gården, Mads Kjeldsen, der nævnes som sådan i matriklen fra 1688, ligeledes i landstingets skøde- og pantebog i 1691 (26 fol. 309) og i 1703 (33 fol. 306). I skødet 1689 (25 fol.1) anføres ved Grønbech: Marcus Pedersen - nu Mads Kjeldsen.

I skøde- og panteprotokol for Hjerm-Ginding Herreder, (fol. 40 b), anføres "Skødet for Kjeld Madsen på hans hidtil i fæste havende gård af Tvis Kloster Gods, Grønbech i Tvis Sogn af Hartkorn 4 Tdr., 6 Skp., 2 Alb." Købesummen var 900 Rdl. Skødet er dateret 18. juni 1804.

I 1875 blev gården delt i omtrent to lige store dele: Den oprindelige gård, nu flere steder benævnt Øster Grønbæk (Matr. nr. 4a Munkbro), der overtages af Kjeld Didriksen (Grønbæk) og Vester Grønbæk (Matr. nr. 4b Munkbro), der tilfaldt Svenning Didriksen (Grønbæk).

Fra Mads Kjeldsen er gården gået i arv til hans efterkommere i lige linje frem til vore dage.

I efterfølgende tekst er det, hvor teksten er i **kursiv**, en afskrift efter de gamle officielle papirer. Den tids skrivemåde er bevaret, dog lettere redigeret til nutidens stavning.

Historien betegner levende den tidlige tids levevis, sædvaner og traditioner.

Øversigt over fæstere og ejere af Grønþæk.

Mads Kjeldsen	Fæster af Grønþækgård	1688 – 1706.
Kjeld Madsen	Fæster af Grønþækgård	1706 – ????
Mads Kjeldsen	Fæster af Grønþækgård	???? – 1774.
Kjeld Madsen	Fæster og Ejer af Grønþækgård	1774 – 1831.
Inger Nielsdatter	Ejer af Grønþæk	1833 – 1837.
Didrik Kjeldsen	Ejer af Grønþæk	1837 – 1858.
Bodil Kirstine Svenningsdatter	Ejer af Grønþæk	1858 – 1875.
Kjeld Didriksen	Ejer af Grønþæk	1875 – 1910.
Didrik Grønþæk	Ejer af Grønþæk	1910 – 1947.
Svenning Grønþæk	Ejer af Grønþæk	1947 – 1949.
Kjeld Grønþæk	Ejer af Grønþæk	1949 – 1971.
Didrik Grønþæk	Ejer af Grønþæk	1971 – 1986.

Didrik Grønþæk bliver således den sidste ejer af slægtsgården, der herefter overgår til en ny ejer uden for slægten.

Grønþækgård

I 1664 fik Grønþæk ved matrikulering tildelt Hartkorn 6 Tdr. 3 Skp, 2 Alb. Ved den nye matrikulering i 1688 blev den nedskrevet til Hartkorn 4 Tdr. 6 Skp. 2 Alb.

Da Grønþæk var en gård uden for fællesskabet beholdt den det samme Hartkorn indtil en ny matrikulering skete i 1844.

Ejeren Claus Mohrmand der i 1688 er ejer af Grønþæk benævnes i 1688 som velbåren.

Sandsynligvis er denne Claus Mohrmand er gift med Else Burgvard den samme som ejede Ny Mølle i Sdr. Lem Sogn, Bølling Herred. Claus Mohrmand døde i 1693 hvor efter Grønþæk blev lagt ind under Tvis Kloster Hovedgård.

Mads Kjeldsen nævnes i Lundenæs Amts Matrikel af 1688 som fæster i Grønþechgaard.

Som fæstere i Grønþæk bliver der i forskellige arkiver sammen med Mads Kjeldsen, også nævnt navne som Markquor Pedersen eller Markus Pedersen (født 3. marts 1635), Thomas Jensen og Thöger (Grønþech).

Tilsyneladende og de mest sandsynlige spor peger på, at Mads Kjeldsen er parts fæster i Grønþæk, sammen med Thomas Jensen der dog på et tidspunkt flytter til Haurids og senere igen til Smedegård. Bertel Laursen overtager Thomas Jensen's fæstepart, men også han forsvinder ud af billedet og efterfølges af Thöger (Grønþech) - hvad han hed mere end Thöger, fortæller kirkebogen ikke. i år 1700 rejser også Thöger fra Grønþæk og Mads overtager parten og bliver ene fæster.

Det må formodes at dette fæste, er det første fæste efter indførelsen af Enevælden i 1660, efter det svenske indfald i landet i 1657-1660.

Mads Kjeldsen er født omkring 1669. Fødselsår og dag kan ikke angives nøjagtig, da kirkebogen først begynder i 1677.

Optegnelse fra Lundenæs Amt tyder på at Mads Kjeldsen omkring 1686 i Mejrup Kirke blev viet til Johanne Jensdatter som er født omkring 1638.

Iflg. Kirkebogen døde Johanne Jensdatter i Grønbæk omkring 1686. I ægteskabet var der 4 drenge og 4 piger

Mads Kjeldsen giftede sig igen i 1687 med Anne Jensdatter, født omkring 1638 og død i Grønbæk omkring 1693. I dette ægteskab var der 3 piger.

Mads Kjeldsen døde i Grønbæk i marts 1706.

Kjeld Madsen født omkring 1649 i Grønbæk overtager fæstet efter sin fars død. Da kirken først begynder kirkebogen i 1677. Hvornår han er død må stå hen i det uvisse, men der er efter 1716 hvor hans yngste søn fødes.

I 1706 bliver han gift med Karen Nielsdatter som han sammen med får 5 børn, alle drenge.

Karen Nielsdatter dør i 1759, 80 år gammel og må derfor være født i 1679.

I Tvis Kloster Jordebog for 1727 nævnes Grønbæk med 4 tdr. Hartkorn 6 Skp. og 2 Alb.

Dette ligger til grundlag for fæste afgiften (Landgilde) til Tvis Kloster der nu er ejer af Grønbæk. Afgiften er 3 Rigsdaler og 4 Mark.

Mads Kjeldsen der er født omkring 1708 i Grønbæk overtog fæstet efter sin far. Det har ikke været muligt at finde dato og år for overtagelsen. I 1745 bliver han i Mejrup Kirke gift med Johanne Andersdatter. I dette ægteskab kom der 5 børn 2 piger og 3 drenge.

Mads Kjeldsen døde i Grønbæk, i en alder af 80 år i 1788.

Kjeld Madsen blev født omkring 1752 som den ældste af de 3 drenge og overtog han fæstet af Grønbæk i 1774.

Kjeld Madsen blev gift 2 gange. Første gang med Mariane Christensdatter, født omkr. 1761 og død i 1800, kun 39 år gammel. I dette ægteskab er der 7 børn, 3 piger og 5 drenge.

Kjeld Madsens andet ægteskab, den 15. oktober 1800 i Tvis Kirke med Inger Nielsdatter, født omkring 1777 i Høgild i Aulum og døde 7. januar 1842 i Skautrup i Tvis. I dette ægteskab fødtes der 8 børn, 4 piger og 4 drenge. Dertil kommer en dødfødt dreng i 1819.

I Tvis Kloster Jordebog nævnes for 1775 Grønbæk stadig med samme Landgilde som i 1727. Der er dog tilføjet "Sædvanlig Hoveri". Dette betyder sandsynligvis, at der gennem alle årene hvor Grønbæk har været ejet af Tvis Kloster er gjort Hoveri til klosteret. Hvilken for Hoveri er ikke nævnt.

(Hoveri er en ydelse i form af arbejdsdage som Fæstebonden er forpligtet til at udføre for klosteret eller godset som ejer gården)

I begyndelsen af 1800 tallet ønskede ejerne af Tvis Kloster at realisere Fæstegårdene for at få "Tiendefrihed" (Skattefritagelse) for Hovedgården. De

fleste Fæstegårde (også kaldet Bøndergårde) i Tvis tilhørte klosteret. Også i de omkring liggende Sogne var der Fæstegårde der var ejet af Tvis Kloster. Gårdene blev således over en forholdsvis kort årrække solgt fra til selveje. Forud for selveje for Grønbæk blev der den 15. marts 1803 afholdt Brandtaksation over Grønbæk. Taksationen er opført i Hammerum Herreds Brandtaksationsprotokol 12, nr. 19.

"En Gård, "Grønbæk" kaldet, Fæstet og beboers af Kjeld Madsen:

a) Stuehuset, norden i Gården, 16 Fag, 8 Alen dyb, Eg og Fyr, Under- og Fyr Overtømmer, klinede Vægge, Strå og Lyngtag, tillige 2 Kældere, Stue, Køkken og Bryggers, Kammer. Tørv og Fårehus med fornøden loft, Vinduer og Døre samt en Bageovn og 2 Skorstene af rå med brændte Sten i Piberne, Takseret og forsikret for	160 Rdl.
b) Det østre Hus, 12 Fag, 6¼ Alen dyb, Eg og Fyr Under- og Fyr Overtømmer, klinede Vægge. Strå og Lyngtag, til Svin-. Fåre- og Fæhus	70 Rdl.
c) Det søndre Hus, 22 Fag, 8½ Alen dyb, Eg og Fyr Under- og Fyr Overtømmer, Klinede Vægge, Strå og Lyngtag, til Lo og Lade	260 Rdl.
d) Det vestre Hus, 10 Fag, 5¾ Alen dyb, Eg og Fyr Under- og Fyr Overtømmer, klinede Vægge, Strå og Lyngtag, til Vognport, Lade og Stald	60 Rdl.
<hr/> I alt	<hr/> 550 Rdl.

Forsvarlig mod Ildsvåde, Ej før forsikret"

Kjeld Madsen købte sin Fæstegård til selveje i 1804.

Det endelige skøde er anført i Ginding Herreds Skøde og Pantebog Nr. 5 Folio 40.

"Skøde"

"Ejere af Tvis Kloster Hovedgård, Gods og Tiende gør vitterligt, at vi, Caspar Møller til Højris i Hammerum Herred og Morten Westrup til Herningsholm, herved sælger og skøder til Kjeld Madsen hans i Fæste havende og iboende Gård "Grønbæk" i Tvis Sogn, Tvis Kloster Gods, Ringkøbing Amt, Hartkorn 4 Tdr. 6 Skp. 2 Alb. med påstående Bygninger, der i Brandkassen er forsikrede, med de Ejendommen ved den passerede Udskiftningsforretning er tilfaldet og udvist, og som stedet med Rette tilhører, Herligheder og Rettigheder samt Gårdens Besætning, alt sammen uden Undtagelse eller forholdenhed, således som vi det haver ejet."

"Ved dette Køb er Køberen og efterkommende pålagt at opfylde alle kgl. Resolutioner, som angår de Selvejere, der haver købt deres Steder fra samledes Godser, og må denne Gård aldrig sælges til nogen Hovedgårds Komplettering eller Hoveri."

"Iigeså holder Køberen og Efterkommere sig den passerede Udskiftning efterrettelig"

"Den udlovede Købesum 900 Rdl. Er os betalt, hvorfor vi med Arvinger er pligtig at hjemle Køberen, med Arvinger, det solgte efter Loven, og må dette Skøde tinglyses uden Varsel."

*Tvis Kloster, d. 18. juni 1804.
Møller. Westrup.*

Tinglyst d. 24. august 1804.

Kjeld Madsen købte også Gårdens Anpart af Konge-, Kirke-, Korn- og Kvægtiende.

Dette Skøde er opført i Pantebog Nr. 5, Folio 60.

"Caspar Møller til Højriis, Landvæsens Comeursseråd i Ringkøbing Amt, Herredsfoged og Skriver i Hammerum Herred og Morten Weetrup til Herningsholm, fælleds Ejere af Tvis Kloster Hovedgård Gods og Tiende gør vitterligt, at vi herved sælger, skøder og aldeles afhænder til Kjeld Madsen, som beboer Gård "Grønbæk" i Tvis Sogn, Hammerum Herred i Ringkøbing Amt, Hartkorn 4 Tdr. 6 Skp, 2 Alb., Konge-, Kirke-, Korn- og Kvægtiende til benævnte Sted, altså har Køberen Anpart i Tvis Kirke, dens Rettigheder og Byrder efter hans Hartkorn, følgende mod at deltage i Kirkens Vedligeholdelse og Tiendens Afgifter efter Hartkornet er fri for at svare Konge- og Kirketiende, men Køberen, Arvinger og Efterkommere opfylder forpligtende Konditionerne af 15. december 1803, hvorefter Tiende er separeret, disse er anført i Hjerm Ginding Herreders Skødeprotokol og deraf findes Udskrift hos Formanden for Kirkeværgerne, derimod fraskriver vi os al videre Ret til dette Steds Tiende, hvorfor os er betalt 310 Rdl., men forbinder os og Arvinger at hjemle Køberen og Arvinger samme efter Loven."

*Tvis Kloster, d. 18. juni 1804.
Møller. Westrup.*

3 år senere købte Kjeld Madsen sammen med Peder Dyremose i Nr. Felding, ved en auktion fra Tvis Kloster et jordstykke i Nr. Felding Sogn.

"Købekontrakt"

"Jørgen Tranberg, Kongelig Majestæts Byfoged i Holstebro og Herredsfoged i Hjerm Ginding Herreder, og Adam Frederich Nygaard, konstitueret By- og Herredsskriver fornævnte Steder i Herr Landvæsenskommisær Grøns Fraværelse. Gør vitterligt at År 1804 den 13. juli blev efter vedkommendes begæring og efter foregående Bekendtgørelse foretaget og holdt offentlig Auktion over såkaldte Neder Yllebjerg, Sønderå og Knoldvig Enge af Tvis Klosters Hovedgårds Takst ifølge de med Auktionen fremlagt konditioner. Ved denne Auktion blev Kjeld Madsen Grønbæk og Knud Sørensen i Dyremose i Nr. Felding Sogn højstbydende på Parcellerne Nr. 21, 22, 23, 24 og 25 af Sønderå Enge, som efter Landinspektørens samme Beregning er Parcellerne nr. 21, 22, 23, 24 og 25, Hartkorn 2, Skp. 1, 5/10 Alm. Og svarer Arealafgift 891½ Sk., skriver Firsentyve en og en halv Skilling for Købesumma 304 Rdl., skriver Tre Hundrede og Fire Rigsdaler, hvilken Sælgerens approberede og derfor nød Køberen Hammerslag.

Og da Køberen har forevist os Kvittering for Købesummens rigtige Betaling således, at Kjeld Madsen Grønbæk har betalt ¼ Del og Knud Dyremose ¾ Del, så tilskøder vi den herved i Kraft af vor Embedsmedfør som Auktionsdirektører i Hjerm-Ginding Herreder for bemeldte Parcellerne Nr. 21, 22, 23, 24 og 25 af Tvis Klosters Hovedgård Takst med alle sine Herligheder, Rettigheder, Pligter og Byrder som Sælgeren haver ejet samme i Overensstemmelse med Auktionskonditionernes yderligere Omfordeling hvoriblandt dette medføres, at Køberne svarer deres Andel til Tvis Kloster til Rytterhestes Holdelse, ligesom Gertrudbæk i Forhold til Hartkorn, at Ejendommene ingen Sinde må afhændes til nogen Hovedgårds Komplettering eller Hoveri, og således tilpligtes Sælgerne og hjemle Køberne og deres Arvinger det solgte fri for hver Mands Tiltale med Rette, så at Kjeld Madsen Grønbæk deraf ejer ¼ Del og Knud Dyremose ¾ Del."

*Under vore Navne og Segl,
Holstebro, d. 18. juli 1807.*

J. Tranberg A. F. Nygaard

I de forholdsvis gode år der var for landbruget i årene op til statsbankerotten i 1813 var det muligt for Kjeld Madsen at få nedbragt sin gæld. Kriseårene fra 1813 – 1820 kom han også igennem uden at stifte ny gæld. Gårdejere der ikke var påpasselig med driften og økonomien måtte i mange tilfælde stifte gæld for at få dagen og vejen til at hænge sammen. Pengepolitikken forårsagede at gælden voksede til uoverskuelige højde.

Mange måtte gå fra gården når de ikke mere kunne betale gælden.

I 1830 lånte Kjeld Madsen 250 Rigsbankdaler af Gårdejer Peder Jensen, Sojberg. For lånet blev der udstedt en Panteobligation.

Panteobligation.

Jeg underskrevne Kjeld Madsen, Selvejergårdmand i "Grønbæk" i Tvis Sogn, tilstår herved for mig og mine Arvinger at være skyldig til Gårdmand Peder Jensen Sojberg i Vejrup, den Summa 250 Rbd. I S. skriver To Hundrede og Halvtredsindstyve Rigsbankdaler rede Sølv, som han mig i rede Penge lånt haver, af hvilken Summa jeg, fra indeværende 11. December Termin at regne, ej alene forpligter mig til at betale til min Kreditor på hans Bopæl 4 prct. Årlig Rente, men forpligter mig og efter et halvt Aars foregående Opsigelse fra én af Siderne, at udbetale Kapitalen til hvilken 11. juni eller 11. december Termin samme måtte vorde mig opsagt, med forfaldne Renter og skadesløse Omkostninger.

Til Sikkerhed for sådan skadesløs Betaling pantsætter jeg herved med 1. Prioritet min Ifølge Skøde af Dato 18. Juni 1804, tinglyst 24. August samme år, ejende Gård "Grønbæk" i Tvis Sogn, stående for Hartkorn 4 Tdr. 6 Skp. 2 Alb., samt Konge-, Kirke-, Korn- og Kvægtienderne af dette Hartkorn, som jeg ejer efter et andet Skøde, dateret og tinglyst samme Dag, udi hvilket Pant min Kreditor i Tilfælde af mislig Betaling har at søge sin Fyldestgørelse. Skulle Pantet forringes, Skatterne af samme komme til Restance eller og de årlige Renter ej til rette Forfaldstid blive erlagte, da skal Kapitalen straks være forfalden til Betaling, ligeså fuldt som lovlige Opsigelse havde fundet Sted. I Tilfælde af Søgsmål for Kapital, Renter eller Omkostninger underkaster jeg mig den hurtige Retsforfølgning, som Forordningen 25. januar 1828 foreskrevet, og skulle Pantet mod Forventning vorde realiseret fraskriver jeg mig den Løsningsret som Lovens 5-7-12 hjemler.

Til Bekræftelse under min Hånd i tvende Vidners Overværelse.

*"Grønbæk" i Tvis Sogn den 11. december 1830
Kjeld Madsen Grønbech.
Med ført Pen.*

*Til Vitterlighed
Niels Stokvad, med ført Pen
Mogens Dahl, med ført Pen.*

Læst ved Hjerm Ginding Herreders Ret den 17. december 1830.

Protokolleret i N. 14. Fol. 165.

Teksten er med det påberåbte Adkomstbrev af 18. juni 1804 samt et Skøde af samme Datum hjemlet de herved pantsatte Ejendomme, der ej med nogen Gæld er forehæftende.

Dette attesteres herved efter Forlangende af

M. Schou.

Kjeld Madsen afgår ved døden i 1831. Efter hans død blev der afholdt skifte.

Skifte Protokollat.

Niels Nellemann Cancellie Secretair, Byefoged i Holstebro og Herredsfoged i Hjerm Ginding Herreder

Gør Vitterligt.

År 1831 den 18. juni indfandt sig i den ordinære Skifteforvalter for Hjerm Ginding Herreder Cancellisecretair for By og Herredsfoged Nellemanns Sygdoms Forfald hans konstituerede Fuldmægtig Eksaminator Jurist Chr. Broe og N.C. Skarbye i Gården "Grønbæk" i Tvis Sogn, for at registrere og vurdere efter Gårdmand Kjeld Madsen.

Enken Inger Nielsdatter med Laugværge Niels Stokvad var tilstede, og opgav den Afdødes i Ægteskab med hans første Kone, Mariane Christensdatter og hende fælleds sammenavlede Børn og Arvinger at være.

Af første Ægteskab en Søn Mads 40 år boende i Langmarkshus og en Søn Jens 31 år.

Af andet Ægteskab en Søn Didrik 24 år, En Søn Niels 22 år, en Søn Christen 19 år, en Søn Niels 15 år, En Datter Mariane 25 år er gift, en Datter Ane Marie 11 år. Af Arvinger var alene Sønnerne tilstede Niels og Didrik.

Da der ingen fød Værge gaves for de Umyndige, blev Gårdmand Carl Eiler af Ridbek i Tvis Sogn, som var nærværende beskikket som Værge for dem, samt til Kurator for de mindreårige og Tilsynsværge for de fraværende myndige Arvinger.

Efter at Vurderingsmændene var betydet og indskærpede deres Pligter og pålagde at vurdere, som de med Ed kan bekræfte samt Værgen ligeledes indskærpet sine Pligter, blev Boet registreret og vurderet til:

303 Rbd. 3 Mk. 4 Sk.

Dernæst blev Stærvbogården med påstående Bygninger og tilliggende Ejendomme af Hartkorn 4 Tdr. 6 Skp. 2 Alb. tilligemed dette Hartkorns Anpart af Tvis Sogns Konge, Kirke, Korn og Kvægtiende, samt Sæd og Avl som ejes efter Skøde af 18. juni 1804, tinglyst 24. august samme år efter bedste Skønnende og nutids Priser vurderet til:

600 Rbd. 0 Mk. 0 Sk.

Da Boet efter Enkens Erklæring for at der ikke er udestående Fordringer og heller ikke er kontante Penge.

Beløber Indtægten

903 Rbd. 3 Mk. 4 Sk.

Af Gæld blev anmeldt at hvile mod 1. Prioritet efter Boets Ejendomme til Gårdmand Peder Sojberg i Vejrum og Søren Stokvad i Tvis, 250 Rbd.

Sølv og Klatgæld til Éen og Anden omtrent 50 Rbd.

Enken, den mindreårige Arving og Værgen var tilfredse med Vurderingen.

Enken blev boet overdraget og påtog sig Begravelsen imod over Omkostningerne at fremkomme med Regning efter Billighed så blev hun også overdraget Stervboets Bestyrelse i det hele mod aflæggende Regnskab.

Da intet videre i Dag kunne foretages blev Skiftet udsat og Dagsforretningen underskrevet.

Chr. Repsdorph.

Inger Nielsdatter
m.f.p.
Som Laugværge
Niels Stokvad
m.f.p.

Som Værge
Carl Eiler
Som Vidner og Vurderingsmænd
Niels Broe - N. C. Skarbye

År 1831 den 3. oktober blev den af den ordinære Skifteforvalter for Hjerm Ginding Herreder, Cancelliesecretair By og Herredsfoged Nellemann på hans Kontor i Holstebro i Overværelse af Vidner P. Bislev og N. C. Skarbye foretaget Skifte efter afdøde Gårdmand Kjeld Madsen af Grønbæk i Tvis Sogn.

Enken Inger Nielsdatter med Laugværger Gårdmand Peder Haurids, Sønnerne Mads, Jens og Didrik var tilstede såvel som de Umyndiges Værger Gårdmand Carl Eiler Kibæk i Tvis Sogn, der tillige er beskikket som Tilsynsværge for de fraværende mindreårige Arvinger og Kurator for Sønnen Didrik.

Enken med Laugværge anmeldte at den afdødes Begravelse havde kostet hende 20 Rdl., hvilken Sum hun tilligemed et lige Beløb for sin egen Begravelse bad ført til Udgift.

Hun begærede i øvrigt at Boet måtte hende ekstraderes imod at hun tilsvarende den på Boet hvilende anmeldte og uanmeldte Gæld i Skiftets Omkostninger, tilsvarende den Arv Børnene efter Vurderingen kan tilfalde og holder Skifteretten fri og kræveløs for Boets Behandling i det hele.

Enken Begærede sig også tillagt Broderlod. Gårdmand Peder Sojberg af Vejrum Sogn mødte og fremlagde den til ham udstedte Obligation med 1. Prioritets Panteret i Boets samtlige ejendomme for 250 Rbd. Og erklærede at han intet havde imod at Boet ekstraderes Enken imod, at hun påtager sig Gælden. De myndige Arvinger, den Mindreårige med Kurator og Værgeren erkender den anmeldte Gæld samt vidste ikke videre at føre til Indtægt eller Udgift.

Da samtlige Tilstedeværende for øvrigt var tilfredse med den på Boet satte Vurdering og ingen havde videre at erindre, erklærede Vurderingsmændene Sognefoged Niels Broe og Niels Christian Skarbye at de havde vurderet Boet efter deres bedste Skønnende og Overbevisning under den sædvanlige Eeds Formular så sandt hjælpe mig Gud og hans hellige Ord, hvorfor deres Underskrift i Protokollen tjener til Bevis.

Boet blev hernæst, da Skifteforvalteren intet skønnede Hændelig fra Skiftets Tilendebringelse opgjort således:

Indtægten.

Beløber alene Vurderingssummen for samtlige Boets under 18. juni sidst registrerede løse og faste urealiserede Ejendomme, til

903 Rdl. 3 Mk. 4 Sk

Udgiften.

Peder Jensen Sojbergs Pantefordring efter den forelagte

<i>1. Panteobligation</i>	<i>250 Rdl.</i>	<i>0 Mk.</i>	<i>0 Sk.</i>
<i>2. Den anmeldte klatgæld</i>	<i>50 Rdl.</i>	<i>0 Mk.</i>	<i>0 Sk.</i>
<i>3. Afdødes Begravelsesomkostninger</i>	<i>20 Rdl.</i>	<i>0 Mk.</i>	<i>0 Sk.</i>
<i>4. Enken lige derimod</i>	<i>20 Rdl.</i>	<i>0 Mk.</i>	<i>0 Sk.</i>
<i>5. Dette Skiftes omkostninger som er beregnet:</i>			
<i>a. Sælarium</i>	<i>9 Rdl.</i>	<i>3 Mk.</i>	<i>0 Sk.</i>
<i>b. Skiftebrevets Beskrivelse anslåes til under Forbehold at fordre mere end det udgør af Tørre tal og at tilbagebetale det for meget beregnende</i>	<i>3 Rdl.</i>	<i>0 Mk.</i>	<i>12 Sk.</i>
<i>c. Bekræftelse af Skiftebrevet</i>	<i>0 Rdl.</i>	<i>12 Mk.</i>	<i>0 Sk.</i>
<i>d. Justitsfondet</i>	<i>2 Rdl.</i>	<i>4 Mk.</i>	<i>3 Sk.</i>
<i>e. Revisions Kontoret</i>	<i>3 Rdl.</i>	<i>1 Mk.</i>	<i>0 Sk.</i>
<i>f. Kongens Kasse</i>	<i>0 Rdl.</i>	<i>3 Mk.</i>	<i>13 Sk.</i>
<i>g. Stempelpapir</i>	<i>4 Rdl.</i>	<i>0 Mk.</i>	<i>0 Sk.</i>
<i>h. Slet do.</i>	<i>0 Rdl.</i>	<i>0 Mk.</i>	<i>10 Sk.</i>
<i>i. Vurderingsmændene</i>	<i>0 Rdl.</i>	<i>4 Mk.</i>	<i>4 Sk.</i>
<i>j. Vidnerne</i>	<i>1 Rdl.</i>	<i>0 Mk.</i>	<i>0 Sk.</i>

Udgift i alt *362 Rdl. 27 Mk. 42 Sk.*

Beholdning *537 Rdl. 4 Mk. 10 Sk.*

Heraf erholder Enken som sit Hovedlod med den Halve del med Summa

268 Rdl. 5 Mk. 5 Sk.

Den anden halve Bo

268 Rdl. 5 Mk. 5 Sk.

Heraf bliver at beregne ½ % Afgift overensstemmende med Forordning af 8. februar 1810

1 Rdl. 4 Mik. 1 Så.

Slutsum

267 Rdl. 1 Mk. 4 Sk.

Som fordeles således, efter at det var bemærket:

Da Enken Inger Nielsdatter har Særkuldbørn, antog Skifteforvalteren at den af hende påståede Broderlod ikke kunne tilkomme hende.

<i>1. Sønnerne Mads, Jens, Didrik, Niels og Christen får hver Broderlod</i>	<i>38 Rdl.</i>	<i>1 Mk.</i>	<i>8/14 Sk.</i>
<i>2. Døtrene Mariane og Ane Marie Får hver Søsterlod</i>	<i>16 Rdl.</i>	<i>0 Mk.</i>	<i>8/14 Sk.</i>

Med denne Boets Opgørelse og Deling var alle Vedkommende tilfredse, hvorfor de Børnene tillagde Kapitaler blevet udlagte og indestående for Enken mod Prioritet og Sikkerhed i Stervbogården med påstående Bygninger og Tilliggende Ejendomme af Hartkorn 4 Tdr. 6 Skp. 2 Alb., samt i dette Hartkorns Anpart af Tvis Sogns Konge-, Kirke-, Korn- og Kvægtiende tilligemed i den registrerede og vurderede Besætning, Ind og Udbo, næstefter den på Boet forhen hvilende Gæld. Af de myndige og mindreårige Sønners Arv svares Renter fra Dato, og af de Umyndiges fra den Tid Sønnen fylder sit 18. år og Døtrene bliver gifte eller forlader Hjemmet. Halvårs Opsigelse Gælder fra enten af siderne såvel til 11. juni som 11. december.

Dersom Skatter og Renter ej prompte erlægges eller Pantet forringes er Kapitalerne straks og uden Opsigelse samt ligeså fuldt som hvis denne havde fundet Sted, forfalden til Betaling og de Umyndige med Værge og Overformynderiet berettigede til at søge Fyldestgørelse i Pantet. I tilfælde af Søgsmål for Kapital, Renter og Omkostninger underkaster Enken sig den ved Forordning af 25. januar i 1828 i enhver Henseende foreskrevne hurtige Retsforfølgning og den hende efter Loven 5 - 7 - 12 tilkommende Indløsningsret fraskriver hun sig herved.

Boet blev hernæst i den Stand det urealiseret befindes og således som det er registreret og vurderet ekstraderet og overdraget Enken som Laugværge til frie Ejendom og Rådighed imod at hun opfylder sin Forpligtelser. Skiftet er således sluttet og tilendebragt.

*Enken Inger Nielsdatter
m.f.p.*

*Laugværger Peder Haurids
m.f.p.*

*Mads Kjeldsen
m.f.p.*

*Jens Kjeldsen
Didrik Kjeldsen
m.f.p.*

Karl Kidbæk

Peder Sojberg

*Vurderingsmænd
Niels Broe N. C. Skarbye*

*Vidner
P. Bislev N. C. Skarbye*

Til Bekræftelse.

Hjerm Ginding Herreders Kontor i Holstebro, den 17. oktober 1831

Nellemann

Inger Nielsdatter, enken efter Kjeld Madsen fik i 1833 tinglyst en skifteattest der gav hende adkomst til gården. Derefter fik hun genvurderet gården og udfærdige et testamente.

Testamente:

Gården Grønbæk havde Hartkornet 4 Tdr, 6 Skp. 0 Fjd. 2 Alb. med Tiende, 1 Parcel fælles med Peder Dyremose i Nr. Felding hvilken er en Ejendom med Mose i Nr. Felding og anslås til 630 Rdl.

Besætningen m.m. består af 3 Heste, 7 Køer, 8 Ungnød, 36 Får, 3 Vogne, 2 Plove, 1 Harve. Det anslås til 200 Rdl. Gården I alt 830 Rdl.

Ejendommen skal efter min Død eller fra den Tid jeg bestemmer tilhøre min Søn Didrik Kjeldsen på følgende Vilkår.

Han skal indfri den Gæld, som ved min Død eller ved Gårdens Afståelse efterlader mig og som andrager 490 Rdl.

Han skal efter min Død eller når Ejendommen afstås til ham betale og yde til sine Søsken følgende Summer og Naturalier.

Til min Søn, Niels Kjeldsen, den ældre, 60 Rdl. Samt give ham sin Livstid Ophold i min Aftægtslejlighed.

Til min Søn, Niels Kjeldsen, den yngre, 60 Rdl. Og 1 Chatol.

Til min Datter Mariane, 30 Rdl. og Sengeklæder, 2 Dyner, 2 Lange Puder, 2 Lagner af Værdi 20 Rdl., samt Bryllup 15 Rdl.

Til min Datter Ane Marie det samme.

Dersom jeg før end min Død afstår Gården til min Søn Didrik Kjeldsen skal han give bopæl og Aftægt på Gården i min Livstid, således som jeg selv finder for godt nærmere at bestemme, og skal han om Aftægten oprette Kontrakt og til Sikkerhed derfor pantsætte samtlige Ejendomme næst efter den derpå hvilende Gæld. Kontrakten skal tillige indeholde, at min Søn Didrik Kjeldsen eller Gårdens Ejer skal efter min Død bekoste en anstændig Jordefærd, men til Erstatning derfor afholde mine Gangklæder.

På disse Vilkår skal således Gård og Ejendom tilhøre min Søn Didrik Kjeldsen med samme Herligheder, Forpligtelser, Rettigheder og Byrder som jeg selv har været Ejer deraf ifølge Skifteattest efter min afdøde Mand.

*Grønbæk i Tvis d. 30 december 1833.
Inger Nielsdatter*

Didrik Kjeldsen erklærede efterfølgende at han overtager gården på de betingelser der i Testamenter var anført.

Aftægten blev dog ikke som beskrevet da Inger Nielsdatter i 1837 købte gården Over Skautrup, som hun tilflytter fra Grønbæk. Derefter bliver der oprettet en ny aftægtskontrakt.

Aftægtskontrakt

Oprettet mellem undertegnede Gårdmand Didrik Kjeldsen af Grønbæk i Tvis Sogn som Aftæktsyder og Enken Inger Nielsdatter af Skautrup i Tvis Sogn som Aftægtstager.

Så længe min mor lever, leverer jeg Didrik Kjeldsen hende årlig på hendes Bopæl i Gården Skautrup 2 Tdr. Rug, 1 Tdr. 2 Skp. Byg, 2 Skp. Forårshvede, 2 Lispund fersk Flæsk, 2 Pund Ister, 1 Lispund fersk Oksekød, 8 Pund Talk, 8 Potter Brændevin, ½ Skp. Malt, ½ Skp. Humle, 8 Pund Ost, 1 Lispund 8 Pund Smør, 1 Pund brunt Sukker, 1 Pund Kaffe, 4 Stk. Cikorie, 4 Snese Æg, ½ lispund tør Torsk, ½ Lispund tør Fladfisk og 100 Sild, hvilke Varer, som må være gode og sunde varer med forsvarlig Mål, Vægt og Tal, leveres med Halvdelen til d. 1. maj og Halvdelen til d. 1. november. Desuden leveres årlig et par Træsko med Beslag.

Dersom min Moder Inger Nielsdatter måtte blive til Sinds hellere at bo hos mig i Grønbæk end i Skautrup er jeg eller min Gårds efterkommende Ejere forpligtet at indrette en aftægtsbolig i Stuehuset med 5 Fag forsynet med Loft, Døre og Vinduer. Foruden de under før nævnte Post af Aftægt leveres hende tillige 2 Læs Hedetørv á 12 Snese pr. Læs, 4 Læs Skudtørv samt 3 Læs Lyng, kørt til et passende Sted ved Aftægtsboligen.

Der leveres hende i Sommerhalvåret – fra 1. maj til 1. november – 2 Potter nymalket Mælk og den øvrige Tid 1½ Pot Daglig. Dersom jeg skulle dø før min Moder, er min Gårds efterfølgende Ejere pligtig til, dersom min Moder ikke er eller bliver i Grønbæk, årlig at betale hende 8 Rdl.

Årlig er jeg pligtig til at fodre og græsse min Moders 2 Får med 1 års Yngel og dersom nogen af disse Får dør, indsætter jeg hver Gang andre gode Får i Stedet.

Dersom min Moder forlanger det, skal jeg befordre hende til og fra Kirke 2 Gange om med Heste og Vogn. Dersom min Moder måtte forblive i Skautrup, bliver jeg fritaget for at lade hende pleje og opvarte i Sygdomstilfælde og at lade hende begrave, imod at jeg da heller ikke får mindste Ret til hendes Bo og Efterladenskaber, men dør hun hos mig i Grønbæk, da skal jeg eller Gårdens Ejer lade hende anstændig begrave efter Egnens Skik og Brug mod som Erstatning derfor at beholde hendes Efterladenskaber. Ligeledes er jeg pligtig til under hendes Ophold hos mig at give hende Pleje og Opvartning således, at hun kan være tjent dermed.

Dersom men Broder, Niels Kjeldsen, overlever min Moder, forpligter jeg herved mig og min Gårds efterkommende Ejere at levere ham årlig uden betaling så længe han lever 4 Skp. Rug.

*Aftægten vurderes til 243 Rdl. 2Mk. 5 Sk. Og pantsættes i Ejendommen Grønbæk med Hartkorn 4 Tdr. 6 Skp. 2 Alb.
Grønbæk i Tvis Sogn d. 12. december 1938
Didrik Kjeldsen*

Inger Nielsdatter fik dog kun få år i Skautrup, idet hun døde d. 7. januar 1842 af det der på den tid hed brystsyge.

Didrik Kjeldsen blev således i 1837 næste generation og ejer af Grønbæk. Året efter gifter han sig med Bodil Kirstine Svenningsdatter fra Pogager. Vielsen sker d. 10. januar 1838 i Vinding Kirke.

Ved overtagelsen af Grønbæk, overtager Didrik Kjeldsen også den Obligation på 250 Rdl. som hans far havde udstedt til Peder Jensen Sojberg fra Vejrum Sogn. Denne post blev dog senere øget med 100 Rdl. til i alt 350 Rdl. På denne sum blev der udstedt en ny Obligation pålydende 350 Rdl som ophævede den gamle. Obligationen blev dateret 11. oktober 1842 og tinglyst d. 14. oktober 1842.

Didrik var tilsyneladende en driftig mand. 12 år senere kunne han fra Peder Jensen Sojbergs søn Christen Pedersen Sojberg som havde overtaget Obligationen fra sin far i 1850, få udstedt behørig kvittering.

Didrik Kjeldsen dør som 52 årig i 1858 og efterlader sig hustruen, 2 sønner og 2 døtre.

Bodil Kirstine Svenningsdatter, enke efter Didrik Kjeldsen overtager gården efter hans død. Hun sidder i uskiftet bo indtil hun i 1875 sælger til sin søn Kjeld Didriksen.

Samtidig bliver gården delt i 2 næsten lige store dele. "Grønbæk" – Matr. Nr. 4a af Munkbro, der derefter i nogle skrifter får betegnelsen "Øster Grønbæk" og "Vester Grønbæk" – Matr. Nr. 4b af Munkbro. Vester Grønbæk sælger hun til sin ældste søn Svenning Didriksen.

Salgssummen var på 3.200 Kr. plus aftægt til moderen.

Kjeld Didriksen er således fra 1875 næste generation i Grønbæk

Skødet er indført i Hjerm Ginding Herreders retsprotokol den 1. december 1875 med nr. 36, Folio 50 og 52. Den gengives hermed i sin fulde ordlyd:

Skøde.

Underskrevne Bodil Kjerstine Svenningsdatter, Enke efter afdøde Gårdmand Didrik Kjeldsen af Grønbæk i Tvis Sogn efter hvem jeg ifølge Amtets Tilladelse af 8. oktober 1858 hensidder i uskiftet Bo, tilstår herved at have solgt og afhændet ligesom jeg herved sælger, skøder og aldeles overdrager til min Søn

*Kjeld Didriksen, Hovedparcellen af den mig ifølge min afdøde Mands Selvejerdisposition af 30. december 1833, tinglyst den 14. oktober 1842 tilhørende og iboende Gård Grønbæk i Tvis Sogn med påstående Bygninger og tilliggende Ejendom som efter den derfra passerede Udstykning i Matr. Nr. 4a af Munkbro, Hartkorn 1 Tdr. 1 Skp. 1 Fjd. 1¾ Alb. og Matr. Nr. 10a sammesteds, Hartkorn 2 Fjd. 1 Alb. med Gammelskat af begge Parceller 35 Kr. 16 Øre, tilligemed dette Hartkorns Anpart af Tvis Sogns Konge-, Kirke-, Korn- og Kvægtiende, Vederlag for Præstetiende er 1 Td. 1¾ Fjd. Rug årlig. Alt for den akkorderede Købesum 3200 Kr. skriver tre Tusinde to Hundrede Kroner og for øvrigt på de Vilkår, at Køberen som allerede har modtaget det Solgte i Brug og Besiddelse og udreder og tilsvare alle deraf gående Skatter og Afgifter, foruden Købesummen skal være forpligtet til at udrede og præstere den mig i min Livstid i og af Gården, ifølge den derom under Dags Dato oprettede Kontrakt, reserverende Aftægt der for 5 År er anslået til 1183 Kr. Da jeg nu for Købesummen er bleven Fyldestgjort, så skal førnævnte Ejendomme fra nu af tilhøre Køberen, min Søn Kjeld Didriksen, og Arvinger med samme Herligheder og rettigheder, Byrder og Forpligtelser, hvormed jeg selv har været Ejer deraf. Hvorfor jeg forpligter mig til at hjemle Køberen det solgte efter Loven.
Til Bekræftelse ved min Underskrift i Vidners overværelse.*

Grønbæk i Tvis Sogn den 15. oktober 1875.

*Bodil Kjerstine Svenningsdatter
Med ført Pen
Ved Thomas Lauersen*

*Som Vidner:
J.M. Toustrup. – Peder Graversen.*

Læst for Hjerm Ginding Herredes Ret den 10. december 1875 og Protokolleret i Nr. 36, Folio 49 og 50.

Aftægtskontrakt.

Oprettet i mellem undertegnede Bodil Kjerstine Svenningsdatter som Aftægtstager og Gårdmand Kjeld Didriksen som Aftægtsyder, begge af Grønbæk i Tvis Sogn.

§1.

Som Følge af, at jeg til Aftægtsyderen min Søn Kjeld Didriksen under Dags Dato have solgt og tilskødet min ejende og iboende Gård Grønbæk, skal Aftægtsyderen overlade til mig til Aftægtsbolig, det i Gårdens Stuehus værende Sovekammer og Bagekammer som Yderen indretter således som jeg forlanger det, med Udgangsdør, Skorsten og hvad videre der udfordres til en Beboelses lejlighed, hvilken Bopæl jeg forbeholder mig til fri og uindskrænket Beboelse, Brug og Afbenyttelse indtil jeg ved Døden er afgået. Denne Bopæl

skal Aftægtsyderen stedse vedligeholde for mig i forsvarlig og god Stand overalt, såvel indvendig som udvendig uden mindste Udgift for mig i nogen Måde.

§2.

Når jeg har modtaget denne min Aftægtsbopæl til Beboelse, skal Kjeld Didriksen eller Gårdens Ejer som Aftægtsyder levere mig i min Livstid følgende årlige Aftægt:

1 Td. 4 Skp. Rug.

1 Td. Byg.

1 Skp. Boghvede gryn

½ Skp. Lyngsborg Salt der leveres med Halvdelen hver den 1. maj og 1. November.

1 Td. Spisekartofler med halvdelen hver den 1. marts og 15. september.

1 Lispund fersk Flæsk af Mellemsiden.

1 Lispund fersk Oksekød af Bagdelen uden Skank.

2 Lispund Fersk Fårekød der leveres af et Får uden Hoved.

6 Pund Fåretalk.

1 Pund Humle hver Mortensdag.

8 Pund tør sød Ost med halvdelen hver St. Hansdag og Jul, Ostene må være af mindst 4 Pund Vægt Stykket.

1 Lispund tør saltet Torsk hver den 1. Februar.

4 Pund Uld hver Mikkelsdag.

6 Pund Kaffe.

3 Pund Kandis.

3 Pund Melis.

4 Pund Cikorie.

1 Lispund Flormel med halvdelen hver den 1. april og 1. oktober.

6 Potters 8 Graders Kornbrændevin.

6 Snese Hønseæg der leveres med en Sjettedel den første dag i hver anden Måned.

Hver Morgen så snart der er malket leveres mig fra den 1. april til 1. oktober 3 Potter, den øvrige Tid af året ligeledes hver Morgen 2 Potter nymalket Mælk.

Hvilke samtlige Varer som må være sunde og gode, leveres mig med forsvarlig Vægt og Mål til de anførte Tider af Året.

I penge betales mig årlig 30 Kr. Skrives Tredive Kroner med ¼ Del den første dag i hvert Kvartal af Året.

Om Sommeren i rette Bjergningstid leveres mig tørt og godt så meget Lyng som jeg behøver til hele Året, der af Yderen indbringes i mit Tørvehus eller sættes i Stak på et for mig bekvemt Sted.

Af Gårdens Nyttehave forbeholder jeg mig, på hvad Sted jeg forlanger, et Stykke af 100 Kvardrat alen, som Yderen årligen skal gøde og grave forsvarlig for mig når det forlanges.

Af Gårdens Brønd have jeg stedse Ret til at tage det fornødne Vand og i Gården og på dens Mark har jeg altid fri Adgang.

§3.

Mit Korn skal Aftægtsyderen føre til og fra Møllen og lade samme formale som sit eget, samt med Heste og Vogn køre mig til min Familie og andre Steder og der at vente indtil 6 Timer for at køre mig hjem, når jeg også forlanger til og fra Kirke, ligesom han også i Sygdoms og Svagheds Tilfælde skal hente Præst og Læge til mig og igen befordre dem hjem, samt betale Lægens Løn og de af ham anordnede Mediciner. Med Undtagelse af Kirke kørelsen må samtlige Kørsler ikke overstige 12 Mil i Vejlængde om Året.

§4.

Yderen skal Dagligen såvel i Sygdoms som Sundhedstilfælde til enhver Tid give mig den omhyggeligste Pleje og Opvartning, kun dersom jeg senere skulle ønske det er jeg også berettiget til at holde en Pige til min Pleje og Opvartning og Yderen skal da være forpligtet til at betale Halvdelen af hendes Løn, hvorimod jeg selv skal bekoste at logere hende. Hvilken Pige jeg selv fæste for almindelig og passende Løn i Forhold til hendes Arbejde og den Tjeneste hun skal yde mig. Yderen skal i begge Tilfælde bage mine Brød.

§5.

Dersom jeg senere skulle ønske det, har jeg Ret til at flytte min Aftægt og Yderen er i så Fald forpligtet til at levere mig i en Afstand af 2 Mil fra Gården Grønbæk. Min hele Aftægt med Undtagelse af Mælk, Kørsel, Opvartning, Bopæl og Have som da aldeles bortfalder imod at Yderen derfor årlig betaler mig i Godtgørelse 100 Kroner der tilligemed den øvrige Aftægt bliver at udrede med Halvdelen hver den 1. maj og den 1. november.

Når jeg ved Døden er afgået skal Aftægtsyderen lade mig hæderligt og anstændigt begrave som Gårdmandsfolk efter Egnens Skik og Brug, og til Erstatning derfor have mine Efterladenskaber med undtagelse af mine Møbler, Gangklæder og Senge Klæder, der tilfalder mine Døtre Inger Didriksen og Ane Didriksen til lige Deling.

§6.

Jeg Kjeld Didriksen tilstår herved at have indgået denne Kontrakt og forpligter mig eller Gårdens Ejer til at opfylde samme fra min side. Til Sikkerhed derfor pantsætter jeg herved med første Prioritets Panterettighed den mig ifølge Skøde af Dags Dato tilhørende og iboende Gård Grønbæk i Tvis Sogn med Bygninger og Ejnedomme Matr. Nr. 4a og 10a af Hartkorn 1 Tdr. 1 Skp. 3 Fjd. 2¾ Alb. Gammelskat 35 Kr. 16 Øer med tilhørende Konge-, Kirke-, Korn- og Kvægtiende. Hvorfor jeg i Tilfælde af Søgsmål efter denne Kontrakt herved underkaster mig den ved Forordningen 25. januar 1828 hjemlede hurtige Retsforfølgninger.

Aftægten anslås lovmæssigen til Værdi Således.

<i>Rug</i>	<i>112,50 Kr.</i>
<i>Byg</i>	<i>68,00 Kr.</i>
<i>Boghvedegryn</i>	<i>15,00 kr.</i>
<i>Kartofler</i>	<i>20,00 Kr.</i>
<i>Salt</i>	<i>3,00 Kr.</i>
<i>Flæsk</i>	<i>30,00 Kr.</i>
<i>Kød</i>	<i>50,00 kr.</i>
<i>Talk</i>	<i>10,00 Kr.</i>
<i>Humle</i>	<i>2,00 Kr.</i>
<i>Ost</i>	<i>10,00 Kr.</i>
<i>Fisk</i>	<i>15,00 Kr.</i>
<i>Uld</i>	<i>20,00 Kr.</i>
<i>Kaffe, Kandis, Melis og Lign.</i>	<i>50,00 Kr.</i>
<i>Flormel</i>	<i>10,00 Kr.</i>
<i>Bygmel</i>	<i>12,50 Kr.</i>
<i>Æg</i>	<i>15,00 Kr.</i>
<i>Penge</i>	<i>150,00 Kr.</i>
<i>Mælk</i>	<i>300,00 Kr.</i>
<i>Lyng</i>	<i>10,00 Kr.</i>
<i>Have</i>	<i>10,00 Kr.</i>
<i>Kørsel</i>	<i>60,00 Kr.</i>
<i>Læge og Medicin</i>	<i>60,00 Kr.</i>
<i>Opvartning</i>	<i>100,00 Kr.</i>
<i>Begravelse</i>	<i>50,00 kr.</i>
<hr/>	
<i>I alt</i>	<i>1183,00Kr.</i>

Til Bekræftelse ved vore Underskrift i Vidners Overværelse.

Grønbæk i Tvis Sogn den 15. oktober 1875

Som Aftægtager.

Bodil Kjerstine Svenningsdatter

Som Aftægtsyder.

Kjeld Didriksen

Med ført pen som Vidner:

J.M. Toustrup

Peder Graversen

Læst for Hjerm Ginding Herreders Ret den 1. december 1875 og indført i Retsprotokollen Nr. 36, Folio 50 og 52.

*Udslettet i Hjerm Ginding Herreders Ret den 30. september 1910 og indført i Pantebog Nr. 65b Folio 139.
Dødsattest forevist.*

A. Bierfreund

Diderik Kjeldsen Grønbæk overtager i 1910 Grønbæk. Faderen Kjeld Didriksen vælger at træde tilbage til fordel for sønnen Diderik. Han er den første i slægten der er opført med navnet "Grønbæk".

Ved overdragelsen bliver skøde og aftægtskontrakt udstedt i en og samme dokument.

Skøde og Aftægt.

Undertegnede Gårdejer Kjeld Didriksen af Grønbæk i Tvis Sogn sælger og skøder herved til min søn Diderik Didriksen Gården Grønbæk, men ejendom Matr. Nr. 4a Grønbæk i Tvis Sogn af Hartkorn: 1 Tdr. 1 Skp. 1 Fjd. 1 Alb. og Matr. Nr. 10a Munkbro i Tvis Sogn af Hartkorn: 0 Tdr. 0 Skp. 2 Fjd. 1 Alb. med Konge-, Kirke-, Korn- og Kvægtiende, påstående bygninger, disses mur og sømfaste Tilbehør, Besætning, Inventar, Avl og Afgrøde. Alt således som det forefindes ved Overtagelsen der finder Sted den 1. oktober 1910.

Ejendommens Værdi er ansat til 16.000 Kr., hvoraf for medfulgt Besætning og Løsøre regnes 6.000 Kr., og da jeg fyldestgjort for Købesummen, blandt andet ved at Køberen har påtaget sig nedstående Aftægt til mig og min Hustru og de nednævnte Ydelser til vore andre Børn, skal Ejendommen fremtidig tilhøre min Søn med de samme Rettigheder og Byrder, hvorved jeg har besiddet den under Hjemmelsansvar efter Loven. Særlig bemærkes, at Køberen må Respektere Skifteekstrakt for Arv efter Kjeld Madsen og overenskomst om Betaling af Afgift til Kirken. Aftægten, som gælder for mig og min Hustru Ane Nielsens Levetid er sålydende:

§1.

Som Aftægtsbolig forbeholder vi os den af mig indrettede Lejlighed i den østre Del af Stuehuset, og ved Indflytningen er vi berettiget til at tage som vor Ejendom så meget af Indboet, som vi måtte ønske. Aftægtsyderen vedligeholder Aftægtsboligen udvendig og indvendig forsvarlig og efter Aftægtsfolkenes Ønske. Vi forbeholder os ret til at færdes overalt på Gårdens Jorder, i Gård og Have, samt fri Ret til at afbenytte Brønden og ret til Ud- og Indgang gennem den i Stuehuset værende Gang mod Syd.

§2.

Aftægstyderen svarer os følgende Ydelser in natura med 1/12 del i hver Måned, eller efter Aftægtsydens og Aftægtsnyders nærmere Overenskomst:

- 120 Pund Rugbrød*
- 100 Pund Rug sigtemel*
- 200 Pund Flormel*
- 16 Pund godt Mejeri ost*
- 20 Pund små Byggryn*
- 20 Pund Ris*
- 10 Pund Sagogryn*
- 1 Skp. fin Salt*
- 8 Pund Kaffe*

- 4 Pund Kandis
- 4 Pund Cikorie
- 40 Pund Farin
- 20 Pund stødt Melis
- 16 Pund sk. Sukker
- 15 Potter Petroleum
- 50 Pund Oksekød

Endvidere leveres der os:

- 20 Pund Fårekød hvert Efterår
- 40 Pund Flæsk af hver Vinter, af et Svin som ikke er over et År gammel.
1½ Td. Gode Spisekartofler, med halvdelen den 1. oktober og den 1. april.
- 8 Pund Efterårsuld, der leveres efter Efterårsklipningen.
1½ Pund Mejeri smør hver mandag.
- 1 Pund Røgtobak hvert Fjerdingsår.
- 3 Pund friske Hølseæg månedlig i april, maj, juni, juli og august.
- 1 Pund friske Æg månedlig i Årets øvrige Måneder.
- 2 Potter sød Mælk daglig.
- 2 Potter skummet Mælk daglig.

12 000 Tørv Årlig, der leveres indsatte i god og tør Stand, på et for Aftægtsfolkenes let tilgængelig Sted.

I tiden fra 15. juli til 1. oktober har vi Ret til at tage de fornødne Kartoffler i Aftægtsyderens Kartoffelmark.

Endelig betales der os 25 kr. hver den 11. december og 11. juni.

§3.

Aftægtsyderen beforder os med Heste og Vogn på ordentlig Vis 20 løbende Mil Årlig, samt til og fra Kirke, når vi ønske det, samt i Sygdomstilfælde hente Præst og Læge til os, og befordre dem hjem, lige som han også må hente Medicin. Aftægtsyderen betaler Læge og Medicin i Sygdomstilfælde, og år vi afgår ved Døden, betaler han vor anstændige og hæderlige Begravelse efter Egnens Skik og Brug, mod til Gengæld at erholde vore Efterladenskaber såsom og Indbo og Lejlighed.

§4.

Aftægtsyderen skal daglig yde os fornøden Pleje og Opvartning. Såfremt vi ønsker det, er vi berettiget til at fæste en Pige til vor Opvartning, hvilken Pige Aftægtsyderen skal yde Kost, Løn og Logi.

§5.

Såfremt vi måtte ønske det, er vi berettiget til i Stedet for den foreskrevne Aftægt, at få udbetalt 600 Kr. Årlig, som betales med ¼ Del den første Dag i hvert Kvartal og betales på Aftægtsnyderens Bopæl. I dette Tilfælde er Aftægtsyderen forpligtet til at sælge os Tørv samt Mælk såvel sød som skummet Mælk og til den i Tiden værende Handelspris.

§6.

Foruden Aftægten yder Køberen i alt 6000 Kr. til vore andre 4 Børn, nemlig 3000 Kr. til vor yngste Søn David Dideriksen Grønbæk, at udbetale ham ved hans fyldte 25 År og 1000 Kr. til hver af vore 3 andre Børn, nemlig Bodil Kirstine i Ægteskab med Peter Fonager i Vinding, Niels Dideriksen Grønbæk, Virkelyst i Vinding og Maren Dideriksen Grønbæk i Tvis, at udbetale til disse ved den Længstlevende af Aftægtsnydernes Død.

§7.

Så snart Ejendommen enten ved Salg eller anden Måde bliver fremmed Mands Eje kan Børnene eller for den yngstes vedkommende eller hans formynder straks fordre de tillagte Kapitaler udbetalt, og i samme Tilfælde kan jeg eller min Hustru, om hun til den Tid måtte være Enke, mod kvittering af Aftægten udbetale 10.000 kr.

Da Børnene tillagte Kapitaler forrentes med 4 % p.a. fra 1. oktober dette år at regne.

§8.

Når vore Børn modtager de således tillagte Kapitaler, har de modtaget, hvad der kan tilkomme dem i Arv efter os, og det er derfor vor Mening, at alt hvad vi ved den Længstlevendes Død måtte efterlade os af Penge eller andre Værdier, skal tilfalde vor Søn Didrik Dideriksen af Grønbæk eller hans Arvinger efter loven.

Hvis nogen af Børnene dør, forinden de tillagte Kapitaler er dem udbetalt, tilfalder Kapitalen vedkommendes rette Arvinger efter Loven.

§9.

Jeg Didrik Dideriksen af Grønbæk erkender at have købt Gården på de foranstående Vilkår. Jeg forpligter mig til at udrede Aftægten og Præstationerne som er foran nævnt, og indrømmer til Sikkerhed herfor 1. Prioritets Panteret for Aftægten og opregne Prioritetets derefter for Præstationerne i den købte Ejendom med Bygning, Besætning, Tilbehør og i Ildebrandstilfælde Assurancen.

§10.

Vi undertegnede Børn af Sælgeren erkender herved, at vi når de os i nærværende Skøde tillagte Kapitaler udbetales os, at have modtaget alt hvad der kan os tilkomme i Arv efter vore Forældre, hvorfor vi ved vores Underskrifter på dette Dokument frafalder ethvert Krav på videre Arv.

Holstebro den 23. september 1910.

Maren Dideriksen Grønbæk
Niels Dideriksen Grønbæk
Bodil Kirstine Fonager

Kjeld Dideriksen Grønbæk
Didrik Dideriksen Grønbæk

Vi undertegnede har nu modtaget de os i nærværende Skøde tillagte Kapitaler, hvad vi herved med vore Underskifter bevidner.

Tvis den 10. juli 1918

David Dideriksen Grønbæk

Som Kurator, Kjeld Dideriksen Grønbæk

Bertel Kjærgaard

Maren Kjærgaard, født Grønbæk

Bodil Kirstine Fonager

Peder Fonager

Niels Dideriksen Grønbæk

Didrik Dideriksen Grønbæk får Aftægtskontrakten aflyst i Tingbogen efter at hans mor Ane Nielsen er død i 1939. Faderen Kjeld Dideriksen Grønbæk dør i 1919.

Didrik Dideriksen Grønbæk dør i 1947 hvorefter hans Enke Karen Grønbæk f. Sognstrup Jacobsen sælger gården til sønnen Svenning Grønbæk.

Endeligt Skøde.

Undertegnede Enkefru Karen Grønbæk af Tvis skøder og endelig overdrager herved til min Søn

Svenning Grønbæk af Tvis

Den mig tilhørende Landbrugsejendom

Matr. Nr. 4a Munkbro, Tvis af Hartkorn 1 Td. 0 Skp. 3 Fjd. 2 Alb.

Matr. Nr. 17b Munkbro, Tvis af Hartkorn 0 Td. 0 Skp. 2 Fjd. 1½ Alb.

Matr. Nr. 15 Munkbro, Tvis af Hartkorn 0 Td. 0 Skp. 2 Fjd. ¼ Alb.

Med påstående Bygninger, disses Grund, mur og nagelfast Tilbehør, Støbegods, Elektrisk Installation, Besætning herunder Fjerkræ, Maskiner og Redskaber, Avl og Afgrøder, Gødning og Fourage, Hegn og Plantninger samt Ejendommens rette Tilliggende og tilhørende i enhver Henseende, alt i den Stand, hvori det er og forefindes ved Overtagelsen.

Køberen respekterer de på Ejendommen hæftende Servitutter og andre Byrder, hvorom henvises til Ejendommens Blad i Tingbogen, og det attesteres på Tro og Love, at der på det solgte findes ca. 20 Tdr. Land Plantage og at der ikke i øvrigt hæfter Fredsskovspligt på Ejendommen.

Køberen Indtræder i Rettigheder og Forpligtelser overfor Mejeriet, Elektricitetsforsyningen og Tvis Kartoffelkogerforeningen.

Overtagelsen sker den 25. ds. Der er skæringsdag for Indtægter og Udgifter.

Omkostningerne er fælles:

Og da Køberen nu har berigtiget den aftalte Købesum ved 62.000 Kr.

1. Dels herved at han fra den 25. ds. At regne overtager og tilsvare samt forrenter og afdrager det på Ejendommen hæftende Lån til Vest- og Sønderjysk Kreditforening, Tinglyst for	32.000 Kr.
2. Dels ved Udstedelse af Pantebrev for	20.000 Kr.
3. Dels derved at Sælgeren hermed yder Køberen en afgiftspligtig Gave,	10.000 Kr.
<hr/>	
Købesum I alt	62.000 Kr.

Betalte Afdrag på lånet samt Reservefondsandel tilfalder Køberen.
 Det attesteres på Tro og Love, at Værdien af den faste Ejendom ikke overstiger
 38.000 Kr.
 Og at Værdien af medfulgt Løsøre ikke overstiger
 24.000 Kr.
 Samt at Sælgeren er Enke.

Tvis den 18. Maj 1947

Karen Grønbæk

Svenning Grønbæk

Til Vitterlighed om Underskrifternes Ægthed, Dateringens Rigtighed og Udstedernes Myndighed.

A. Skov Mikkelsen
 Viceinspektør
 Sportsvej 1, Holstebro

Petra Skov Mikkelsen
 Husmoder
 Sportsvej 1, Holstebro

Kjeld Grønbæk køber i 1949 gården af sin bror Svenning Grønbæk.

Endelig skøde:

Undertegnede Gårdejer Svenning Grønbæk af Tvis sælger, skøder og endelig overdrager herved til min Broder, Landmand Kjeld Grønbæk af Højvang i Tvis, den mig iflg. Skøde dateret den 18. Maj 1947, tinglyst den 27. Maj 1947 tilhørende Landbrugsejendom Grønbæk, skyldsats under:

Matr. Nr. 4a Munkbro, Tvis

Matr. Nr. 17b Munkbro, Tvis

Matr. Nr. 15 Munkbro, Tvis

Med påstående Bygninger med mur- og sømfaste Tilbehør, Støbegods, Elektriske Installation, Besætning, Fjerkræ, Maskiner og Redskaber, Avl, Afgrøder, Gødning og Fourage, Hegn og Plantninger samt Ejendommens rette Tilliggende og tilhørende i enhver henseende alt i den Stand. Hvor i det forefindes ved Overtagelsen. Det bemærkes dog, at sælgeren kun ejer Halvpart i Selvbinder, Kartoffellægger og Kartoffeloptager.

Køberen Respektere de på Ejendommen hæftede Servitutter og andre Byrder, hvorom henvises til Ejendommens Blad i Tingbogen, og det attesteres på Tro og Love, at der på det solgte findes ca, 20 Tdr. Land Plantage og en Del anden Småplantning, og at der i øvrigt ikke hæfter Fredskovpligt på Ejendommen.

Køberen indtræder i Sælgerens Rettigheder og Forpligtelser overfor Mejeriet, Elektricitetsforsyningen og Tvis Kartoffelkoge forening.

Overtagelser fandt Sted den 20. september 1949, der er Skæringsdag for Indtægter og Udgifter.

Omkostningerne er fælles.

Købesummen 82.000 Kr. er berigtiget, dels derved at Køberen overtager i overensstemmende med det Tinglyste Pantebrevs Indhold fra 20. september 1949, forrenter og afdrager den på Ejendommen påhvilende Gæld til Vest- og Sønderjysk Kreditforening, oprindelig 32.000 Kr.
Ved Pantebrev til Fru Karen Grønbæk 20.000 Kr.
Ved Pantebrev til Statskassen for Grundforbedringslån 3.000 Kr.
Ved Overtagelse af gæld ti Holstebro egnens Kalk og Mergelselskab 2.000 Kr.

I alt Købesum 82.000 Kr.

Skødet er endeligt. De på Kreditforenings lånet betalte Afdrag og Reservefondsandelen skal komme køberen til gode.

Det attesteres at køberen er dansk Statsborger og at han ikke ejer mere end 2 Landbrugsejendomme.

Skødet medunderskrives tillige af Sælgerens Hustru Fru Else Grønbæk, f. Ivarsen. På Tro og Love ansættes Værdien af fast Ejendom til: 32.900 Kr.
Og det medfølgende Løsøre til: 49.100 Kr.

Tvis den 9. oktober 1949

Køber:
Kjeld Grønbæk

Sælger:
Svenning Grønbæk
Else Grønbæk

Til Vitterlighed om Underskrifternes Ægthed, Dateringens Rigtighed og Underskrivernes Myndighed:

M. Ivarsen
Sognefoged
Sandholm pr. Korsvang

Olga Ivarsen
Husmoder
Sandholm pr. Korsvang

Køberen erklærer på Tro og Love, at han er fyldt 21 År, samt hans mindreårige Børn ikke ejer Halvdelen eller derover af Kapitalen i Selskaber, Foreninger eller Institutioner og efter Skødets Tinglysning ikke vil være Ejer eller Medejer af andre Landbrugsejendomme end den i foranstående Skøde omhandlede.

*Grønbæk i Tvis, den 27. oktober 1949
Kjeld Grønbæk*

Da Kjeld Grønbæk i 1948 overtager gården bliver der oplyst følgende:

Gårdens Hartkorn:	1 Td. 1 Skp. 3 Fjd. 3¾ Alb.
Gårdens størrelse:	75 Tdr. Land Dyrket Agerjord
	15 Tdr. Land Engjord
	35 Tdr. Land Tilplantet skov
	25 Tdr. Land Hede
Bygningernes Brandforsikringssum:	67.520 Kr.
Løsøre:	87.100 Kr.
Ejendomsskyld:	32.900 Kr.
Jordværdi:	17.100 Kr.

Bygningernes opførelsesår.

Stuehuset:	1925
Lade:	1907
Kostald:	1914
Hestestald:	1914
Maskinhus:	1941
Kartoffelhus:	1942

I 1971 skifter Grønbæk igen ejer. Kjeld Grønbæk sælger til sønnen Diderik Grønbæk.

Diderik Grønbæk overtager gården på en tid hvor landbruget er inde i en kolossal udvikling. Der bygges og specialiseres og investeres til tårnhøje forrentninger i en sådan grad at mange unge landmænd bukker under i konkurrencen og økonomien. I 1986 må Diderik Grønbæk opgive gården der bliver solgt til Albert Hellemann som videresælger året efter til tyskfødte Peter Otto Deneffer for 3.530.000 kr. Diderik Grønbæk blev derfor den sidste ejer af Grønbæk slægten i gården der siden 1688, har været i slægtens ejer.